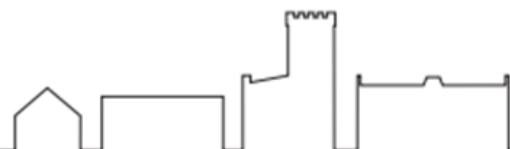

Årsredovisning 2024

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
NÄMNDENS ANSVAR	2
HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE	3
MÅLUPPFYLLELSE	5
SAMMANSTÄLLNING AV MÅLUPPFYLLELSE	5
HÖG KVALITET	5
STOR VALFRIHET	6
HÖG ATTRAKTIVITET	6
HÖG EFFEKTIVITET	7
HÅLLBAR UTVECKLING	7
PERSONAL	9
EKONOMI	10
DRIFTREDOVISNING	10
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER.....	10
INVESTERINGSREDOVISNING	12
RISKER	13
EKONOMISKA RISKER	13
RISKER FÖR VERKSAMHET	14
OMVÄRLDSRISKER	14
BILAGA	15
PRESTATIONER OCH NYCKELTAL.....	15
VERKSAMHETSUPPFÖLJNING	16

Inledning

Avsnittet redogör för övergripande slutsatser gällande mål och ekonomi.

För år 2024 redovisar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 3,6 miljoner kronor vilket motsvarar tolv procent av budgeterade nettokostnader. Budgetavvikelsen beror främst på lägre personalkostnader och högre intäkter.

Nämndens intäkter är 2,1 miljoner kronor över budget och avser intäkter inom bygglov, kart- och mät och planverksamheten.

Kostnaderna avviker med 1,5 miljoner kronor under budget, vilket främst beror på lägre personalkostnader. I rådande konjunkturläge där antal ärenden och intäkter varit ovissa har vikarier inte tagits in för ett antal föräldralediga tjänster vilket inneburit lägre kostnader. En annan del av förklaringen är att budgeten inte minskades när omorganiseringen av nämndsekreterarfunktionen (flyttades från miljö- och stadsbyggnadskontoret till kommunledningskontoret) trädde i kraft.

Under året har arbete pågått med att slutföra kommunfullmäktiges uppdrag med att uppdatera och digitalisera den tidigare Kulturmiljöhandboken. Materialet har bearbetats utifrån de synpunkter och yttranden som inkom under samrådsskedet 2023.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden antog det digitala kulturmiljöunderlaget den 11 december 2024 med namnet "Kulturmiljöhandbok (rev. 2024)". Nämnden antog också styrdokumentet "Riktlinjer för kulturmiljöhistoriska byggnader och miljöer i Danderyds kommun".

Antal inkommande ärenden inom bygglov och kart- och mät är i paritet med 2023 men färre än föregående år.

Nämndens mål bedöms vara uppfyllda.

Nämndens ansvar

Avsnittet redogör övergripande för nämndens ansvar och verksamhet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fullgör, i den mån uppgifterna inte åligger kommunstyrelsen, kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har insyn och uppsikt över byggnadsverksamheten enligt plan- och bygglagen. Nämnden fullgör även de uppgifter som enligt annan författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggnadsväsendet. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fullgör även, i den mån uppgifterna inte åligger kommunstyrelsen eller annan nämnd, kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Det innebär att nämnden svarar för prövning, tillsyn och miljöövervakning enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter inklusive de lokala hälsoskyddsföreskrifterna. Nämnden fullgör även de uppgifter som enligt annan författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ska:

- på uppdrag av kommunstyrelsen upprätta förslag till detaljplaner som ska antas av kommunfullmäktige,
- ge planbesked när standardförfarande tillämpas i enlighet med plan- och bygglagen,
- ge uppdrag att upprätta förslag till detaljplaner när standardförfarande tillämpas enligt plan- och bygglagen alternativt enkelt planförfarande för planer som påbörjats före 1 januari 2015,
- yttra sig i fastighetsbildningsärenden,
- ansvara för kommunens kart- och mättningsverksamhet,
- svara för prövning av ansökningar om tillstånd eller dispens för skyltning enligt lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning,
- handlägga namn- och adressärenden,
- hantera ärenden enligt 10 och 11 §§ lagen om lägenhetsregister,
- fullgöra de uppgifter som, inom nämndens ansvarsområde, åligger kommunen enligt smittskyddslagstiftningen,
- lägga fram förslag till stadgar, taxe- och avgiftsbestämmelser samt i övrigt utarbeta förslag som är påkallade inom nämndens ansvarsområde.
- Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ska utöva tillsyn enligt:
 - miljöbalken,
 - plan- och bygglagen och annan lagstiftning inom plan- och byggväsendet,
 - tobakslagen i de delar tillsynen inte åligger socialnämnden,
 - strålskyddslagen vad gäller solarier,
 - lagen om sprängämnesprekursorer,
 - lagen om animaliska biprodukter,
 - miljöbalken över naturreservat som inrättats av kommunen.
- Miljö- och stadsbyggnadskontoret arbetar på uppdrag av miljö- och stadsbyggnadsnämnden och består av fem avdelningar: miljö, plan, bygglov, kart- och mät samt en stab.

Händelser av väsentlig betydelse

Avsnittet redogör för händelser som inte är normalt förekommande eller händelser som på annat sätt påverkar verksamheten negativt eller positivt.

Bygglov

Under 2024 beviljades bygglov för flera stora projekt i kommunen:

Ny byggnad för bårhus på Danderyds sjukhus, en stor tillbyggnad av Mörby centrum mot norra torget med kontor, affärer och restauranger samt fasadändring. En nybyggnad av flerbostadshus med trästomme och träfasad med 73 lägenheter (som är det första större flerbostadshuset med trästomme i kommunen), och två nybyggnader av industrilokaler innehållande verkstad och bilhall.

Nämnden har av principiella skäl överklagat länsstyrelsens beslut om nedsättning av en byggsanktionsavgift för en fastighetsägare för att ha påbörjat byggnation utan startbesked. Nämnden fick rätt av mark- och miljööverdomstolen.

Nämnden har också överklagat ett ärende avseende lov för nybyggnation av flerbostadshus i centrum. Prövningstillstånd har beviljats i mark- och miljödomstolen men beslut har inte fattats än.

Nämnden fattade beslut om en stor sanktionsavgift cirka 1,2 miljoner kronor för att en skola inte avvecklats efter att tidsbegränsade bygglov löpt ut. Beslutet upphävdes av länsstyrelsen av formaliaskäl. Ärendet prövas igen av nämnden under 2025.

Kart- och mätområdet

Nya riktlinjer för Danderyds kommun gällande namnsättning av allmänna platser och byggnader har tagits fram och antagits av kommunfullmäktige.

Lantmäteriet har identifierat säkerhetsbrister i flera av sina webbtjänster och behöver expediera frågor manuellt med flera veckors väntetid. Detta påverkar kommunens handläggning av både plan- och bygglovsärenden samt kommunstyrelsens ansvar för markförvaltning.

Miljö

Kontoret hanterade ett smittskyddsärende som berörde två förskolor med fall av shigellainfektion. Ärendet innebar medialt intresse med informationsinsatser och kontakter med allmänheten och förskoleverksamheter.

Under 2024 började Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell, vad gäller kontrollfrekvens för livsmedelskontrollen, att gälla. Detta innebar såväl nya arbetssätt som nya riskklassningsbeslut för livsmedelsverksamheterna.

Kontoret deltog i ett nationellt provtagningsprojekt rörande potatis i butiksledet.

Under 2024 utfördes utökad avfallstillsyn och kontoret deltog i regional tillsynsinsats med länsstyrelsen och polismyndigheten gällande avfallstransportörer. Därtill påbörjades ett tillsynsprojekt om bygg- och rivningsavfall.

Inom miljöskyddstillsynen utfördes marknadskontroll av sprängämnesprekursorer i butiker.

Nämnden fick framgång i mark- och miljööverdomstolen i ett klagomålsärende rörande en kvarlämnad färja. Ärendet har pågått sedan 2017 och ger rättslig vägledning.

Kontoret handlade en anmälan om ny helikopterflygplats vid Danderyds sjukhus. I handläggningen ingick ett omfattande remissförfarande.

Plan

Detaljplanen för Enebybergs skola, Orren 30, 31 och del av Enebyberg 1:80 fick laga kraft utan överklagande. Planuppdrag gavs av kommunstyrelsen den 5 september 2011 och ärendet var därmed ett av de som pågått under längst tid.

Planavdelningen inventerade och utredde tillsammans med samhällsutvecklingsförvaltningen på kommunstyrelsens uppdrag, kommunens mark utifrån dess lämplighet för ny småhusbebyggelse.

Måluppfyllelse

Avsnittet redogör för nämndens måluppfyllelse samt tillhörande indikatorer och aktiviteter. Målen är fördelade under strategiområden som målen är kopplade till. Måluppfyllelsens bedömning är en kvalitativ sammanvägd bedömning av resultatet på indikatorer, aktiviteter eller andra faktorer med koppling till målet.

Sammanställning av måluppfyllelse

Bedömning	Uppfylls ●	Uppfylls delvis ◆	Uppfylls ej ■	Saknar prognos ▬
Antal	3	x	x	1

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens mål bedöms vara uppfyllda. Ett mål har inte aktiverats av budgetskäl och saknar därför prognos.

Hög kvalitet

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden erbjuder en god service och har en hög tillgänglighet för kommunens invånare.

Nämnden ska fortsätta att utveckla servicen till Danderyds invånare och näringsliv. De ska erbjudas ett gott bemötande, hög tillgänglighet och god information i kontakt med nämndens myndighetsutövning. Servicen ska ges med ett aktivt och rättssäkert förhållningssätt från kontoret. Med det menas att kontorets anställda ska vara aktiva i att hjälpa invånare och näringsliv att göra rätt, att vägleda och anvisa vad som gäller i ett specifikt ärende med mera.

Bedömning för målet: ●		
Indikator	Mål	Utfall
Bygg. Andelen beslut om anmälan inom 4 veckor (totala ärenden, nämnd och delegationsbeslut från att ärendet är komplett).	95%	95%
Bygg. Andelen beslut om lov inom 10 veckor (totala ärenden, nämnd och delegationsbeslut från att ärendet är komplett).	95%	99%
Bygg. Användandet av e-tjänster inom bygglov (ej remisser)	80%	81%
Bygg. Minst 70 procent positivt (helt eller delvis) utfall i överinstanser.	70%	84%
Bygg. Nöjd kundindex (NKI) Bygglov, företag	70	64
Bygg. Nöjd kundindex (NKI) Bygglov, privatpersoner	70	71
KoM. Användandet av e-tjänster inom kart- och mät (karttjänster)	80%	100%
KoM. Bestyrkt utdrag ur primärkartan ska levereras inom 3 veckor	95%	100%
KoM. Förenklade utdrag ur primärkartan ska levereras inom 1 vecka	95%	95%
KoM. Nybyggnadskartorna ska levereras inom 4 veckor	95%	100%
Miljö. Användandet av e-tjänster inom miljö	70%	65%
Miljö. Granskning av anmälningar/ansökningar inom miljö- och hälsoskydd ska påbörjas inom två veckor	80%	94%
Miljö. Handläggning av klagomålsärenden inom miljö- och hälsoskydd ska påbörjas inom två veckor	80%	97%
Miljö. Nöjd kundindex (NKI) Livsmedel, företag	70	87
Miljö. Nöjd kundindex (NKI) Miljöbalken, företag	70	73
Miljö. Nöjd kundindex (NKI) Miljöbalken, privatpersoner	70	79

Bedömning för målet: ●		
Indikator	Mål	Utfall
Plan. Beslut om planbesked ska fattas inom 4 månader, efter komplett ansökan	95%	100%
Aktivitet		
Inga aktiviteter kopplade till målet.		

NKI-gradering: 80 eller högre: Mycket högt, 70 till 80: Högt, 62 till 69: Godkänt, 50 till 61: Lågt, 50 eller lägre: Mycket lågt Siffrorna för NKI är preliminära fram till mars 2025.

Service målet bedöms vara uppfyllt. Samtliga nyckeltal för service eller leverans, utom ett, är i paritet med eller överstiger målvärdena.

Handläggningstider klaras inom bygg. Utfallen är mycket höga vad gäller nyckeltal för servicen inom kart- och mättjänster. Beslut i överinstanser står sig i hög grad.

Nöjd kundindex för livsmedelskontrollen är nu mycket hög (87) liksom nöjd kundindex för miljötillsyn är också högre än målvärdet (73 respektive 79). Nöjd kundindex bygglov privatpersoner/föreningar med flera har höjts från 61 till 71. Nöjd kundindex företag understiger dock målet. Vad gäller indikatorerna för effektiviteten i handläggningen inom miljöområdet visar utfallet på mycket höga siffror (94 respektive 97 procent).

Inom bygglovsavdelningen har förbättringsarbete pågått under hela året, med bland annat tydligare och effektivare rutiner samt ökad tillgänglighet. En utbildning har hållits om kundbemötande.

Miljöavdelningen har infört ett systematiskt förbättringsarbete genom bland annat rutiner och en förbättringstavla. Förbättringsområden har identifierats som miljöavdelningen arbetat aktivt med.

Användandet av e-tjänster inom miljöområdet har varit lägre än målvärdet, det kan dels bero på tekniska bekymmer och att det vid klagomål fortsatt är vanligast att ringa in eller skicka in uppgifter via kontaktcenter än att använda e-tjänsten för klagomål. Nyckeltalen för användande av e-tjänster kommer från budget 2025 inte att kvarstå som mått för hög service då de inte är helt relevanta för målet. Nyckeltalen för användande av e-tjänster kommer från och med budget 2025 inte att kvarstå som mått för hög service då de inte är helt relevanta för målet.

Stor valfrihet

Inga mål är kopplade till strategiområdet.

Hög attraktivitet

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda.

Nämnden ska fortsatt arbeta för en god och stabil kompetensförsörjning över tid.

Handläggning och resultat är helt avhängiga att nämnden har tillräckliga personella resurser och kompetenser. Det är därför ett mål att upprätthålla kompetensförsörjningen och en god arbetsmiljö.

Bedömning för målet: ●		
Indikator	Mål	Utfall
HME (hållbart medarbetarengagemang)	70	—
Korttidsjukfrånvaro	3%	1,5%
Personalomsättning (på egen begäran)	15%	10%
Aktivitet		
Inga aktiviteter kopplade till målet.		

HME (hållbart medarbetarengagemang) är ett samlingsmått för resultat för motivation, ledarskap och styrning och mättes inte 2024. För de avdelningar som haft lägre resultat tidigare har åtgärder vidtagits.

Korttidsjukfrånvaron är mycket låg. En bidragande orsak till låg korttidsfrånvaro i arbetet är att stora delar av personalen har kunnat arbeta hemifrån vid lättare förkylningssymtom. Siffran är preliminär och kan komma att justeras något med anledning av viss fördröjning av sjukfrånvarorapporteringen.

Personalomsättningen är lägre än tidigare år. Fyra personer har slutat på egen begäran och en person har överförs till kommunledningskontoret i samband med centralisering av stödtjänster. På staben har en registrator slutat vid årsskiftet och rekrytering pågår. Tre inspektörer inom miljö har slutat och rekryteringar har gjorts.

Avdelningarna har under 2024 haft aktiviteter kring omvärldsbevakning/kompetensutveckling på gruppnivå, till exempel studiebesök i andra kommuner. Bygglövsavdelningen har besökt Vaxholms kommun, planavdelningen har besökt Uppsala och staben Solna stad. Miljöavdelningen har gjort studiebesök inom VA-tillsynen.

En förvaltningsgemensam studieresa med buss har hållits i kommunen och i grannkommuner med fokus på stadbyggnadsprojekt och miljö.

Personalen erbjuds kontinuerligt kompetensutveckling i form av deltagande i kurser inom sitt ämnesområde liksom annan relevant individuell kompetensutveckling.

På arbetsplatsträffar (APT) har arbetet med konceptet "Medarbetarskap och Ledarskap i samklang" följts upp.

Hög effektivitet

Inga mål är kopplade till strategiområdet.

Hållbar utveckling

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har digitala detaljplaner från och med D1 och senare.

—

Målet om att digitalisera äldre analoga detaljplaner har inte aktiverats under 2024, då anslag saknades. Förberedande aktiviteter har skett för ett genomförande från 2025 med ett annat upplägg för arbetet med huvudsakligen egen personal.

Till exempel har cirka 25 nyare planer digitaliserats och en projektplanering lagts upp för det kommande arbetet från 2025. Under 2025 startar arbetet med en förstudie där olika typer av planer digitaliseras för utvärdering av metodiken inför det fortsatta arbetet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en aktiv kemikalietillsyn

Målet innebar framtagande av riktlinjer som ger nämnden och kontoret samlad kunskap om hälsoaspekter, tillsynsområden och vägledning för att därefter bedriva en aktiv tillsyn inom kemikalieområdet.

Bedömning för målet: ●	
Indikator	
Ingen indikator kopplad till målet.	
Aktivitet	Utfall
En framtagen och beslutad inriktning	Genomförd

Arbetet bedrevs som ett projekt och flertalet medarbetare och chef på miljöavdelningen bidrog med underlag till riktlinjer för kemikalietillsyn och dess omfattande kunskapsunderlag. Riktlinjerna antogs 15 maj 2024 och har varit ett underlag till tillsynsplaneringen för 2025.

Personal

Avsnittet redogör för nämndens personalförhållanden.

Nedanstående tabell visar antal personer och antal årsarbetare jämfört med föregående år.

	Antal anställda	Antal årsarbetare 2024	Antal årsarbetare 2023	Förändring
Månadsavlönade	39	38.60	38.60	0.0
Tillsvidareanställd månadsavlönad	39	38.60	38.60	0.0

I december 2024 hade kontoret 39 tillsvidareanställda och en person visstidsanställd på timme. Miljöavdelningen är förstärkt med en medarbetare från 2024. Nämndsekreteraren är överflyttad till kommunstyrelsen.

För ytterligare kommentarer se mål ”miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda”.

Ekonomi

Avsnittet redogör för nämndens ekonomi.

För år 2024 redovisar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 3,6 miljoner kronor vilket motsvarar tolv procent av budgeterade nettokostnader. Budgetavvikelsen beror främst på högre intäkter och lägre personalkostnader.

Driftredovisning

Tabellen nedan visar nämndens intäkter och kostnader jämfört med budget och föregående år.

Mnkr	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2023
Intäkter	13.9	16.0	2.1	15%	15.7
Kostnader	-45.1	-43.6	1.5	3%	-42.1
Nettokostnader	-31.2	-27.6	3.6	12%	-26.4

Nämndens intäkter avviker med 2,1 miljoner kronor över budget. Intäkter inom bygglov, kart- och mät och plan har blivit högre än budgeterat.

Kostnaderna avviker med 1,5 miljoner kronor under budget, vilket beror på lägre personalkostnader. De förklaras av att nämnden har haft ett antal föräldralediga tjänster där ersättare inte tagits in i motsvarande grad samt att budgeten inte har reviderats gällande flytten av nämndsekreteraren till kommunledningskontoret.

2024 var nämndens budget för ”investeringsutgift drift” 0,5 miljoner kronor, utfallet blev 0,7 miljoner kronor och avsåg en planerad höjdskantering av byggnader och markhöjder samt kartering av byggnader. Höjdskanteringen används bland annat till bullerkartläggning.

Verksamhetens nettokostnader

Tabellen visar fördelningen av nämndens nettokostnader per verksamhet och avvikelse för helåret jämfört med budget.

Verksamhet	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2023
Nämnd	-1.3	-1,1	0.2	15%	-1.1
Bygglovsverksamhet	-6.5	-5.5	1.0	15%	-6.3
Planverksamhet	-3.5	-4.0	-0,5	14%	-1,5
Kart- och mät verksamhet	-4.0	-3.4	0.6	15%	-4.5
Livsmedel	0.0	-0.0	-0.0	0.0	-0.6
Miljö- och hälsoskydd	-7.4	-6.8	0.6	8%	-5.3
Stab	-8.5	-6.7	1.8	21%	-7.1

ÅRSREDOVISNING

Summa Alla verksamheter	-31.2	-27.6	3.6	12%	-26.4
-------------------------	-------	-------	-----	-----	-------

Verksamhet nämnd redovisar en positiv avvikelse mot budget med 0,2 miljoner kronor, förklaringen är lägre arvodeskostnader.

Bygglovsverksamheten redovisar en positiv avvikelse mot budget med 1,0 miljoner kronor. Intäkterna överstiger budget med 0,9 miljoner kronor vilket förklaras med större projekt som givit större intäkter. Personalkostnaderna blev något lägre på grund av en sjukskrivning.

Planverksamheten redovisar en negativ avvikelse mot budget med 0,5 miljoner kronor. En förklaring är att periodiseringen av intäkter i ett projekt inte föll rätt ut, intäkten bokförs 2025. Kostnaderna har ökat. Avdelningen är nu fullt bemannad, men ett par av tjänsterna är partiellt föräldralediga.

Kart- och mätverksamheten redovisar en positiv avvikelse mot budget med 0,6 miljoner kronor. Främsta förklaringen är att intäkterna blev högre. Intäktsbudgeten för 2024 justerades ned i nivå med utfall 2023, men under 2024 blev beställningar av kartunderlag fler, dessutom blev indexuppräknningen på kartavtalen högre.

Livsmedelsverksamheten redovisar ingen avvikelse mot budget. Intäkterna är knappt 0,1 miljoner kronor lägre än budget och även kostnaderna är lägre. Intäktsbortfallet har dels berott på ny riskklassningsmodell och en trend att livsmedelsverksamheter läggs ned respektive minskar sina verksamheter.

Miljö- och hälsoskyddsverksamheten redovisar en positiv avvikelse mot budget med 0,6 miljoner kronor. Intäkterna följer budget och kostnader för personal och luftövervakning är lägre. Verksamheten har haft vakanta tjänster under viss del av året.

Verksamhet stab redovisar en positiv avvikelse mot budget med 1,8 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på att personalkostnaderna är lägre på grund av en förlängd föräldraledighet och centralisering av nämndsekreteraren där budgeten inte är reviderad. Kontorets budgetreserv ligger på staben och har inte använts. Kostnaden för digitalisering och e-tjänster har varit låg. Under året fokuserades på att utreda förutsättningar för vidareutveckling av system, vilket gör att kostnaderna 2024 främst varit befintlig personals nedlagda arbetstid.

Investeringsredovisning

Avsnittet redogör för nämndens investeringar.

Projekt (mnkr)	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse	Avvikelse %
Inventarier	0.2	0.0	0.2	100%
Summa Investering helår	0.2	0.0	0.2	100%

Årets investeringsutfall uppgår till 0 miljoner kronor.

Risker

Avsnittet redogör för risker av väsentlig karaktär fördelat på ekonomiska risker, risker för verksamhet och omvärldsrisker.

Ekonomiska risker

Konjunktorens påverkan på intäkterna

Under 2024 är antalet bygglovsärenden i samma nivå som 2023, men färre än tidigare år. Några lovansökningar för större projekt har handlagts vilket ger en positiv avvikelse för intäkterna.

En fortsatt risk med lågkonjunkturen är att verksamhetsutövare, som får tillsyn enligt miljöbalken respektive kontroll enligt livsmedelslagstiftningen, får ekonomiska problem alternativt lägger ner verksamheten. Till exempel har området hälsoskydd påverkats betydligt under 2024 då 14 hälsoskyddsverksamheter lades ned. Det rörde sig om såväl yrkeshygieniska verksamheter, frisersalong, skola, förskolor som gym. Under året tillkom sju hälsoskyddsverksamheter som bestod av yrkeshygieniska verksamheter och gym.

Intäkterna från hälsoskyddstillsynen och livsmedelskontrollen minskade i samband med ökade nedläggningar och sammanslagningar av förskolor och skolor, och kan komma att minska ytterligare.

Demografiutvecklingen

Nationellt ses en trend av att fler kommuner tvingas lägga ned förskolor på grund av minskat barnafödande samt även minskad invandring. I ett senare skede påverkas även elevunderlaget till skolorna. Den nationella trenden ses även i kommunen. Under 2024 har fyra förskolor och en skola lagts ned och trenden kan komma att fortsätta.

De demografiska förutsättningarna påverkar även behoven av planläggning för bostadsbyggande och annat. Kommunens demografiska förutsättningar beskrivs bland annat i riktlinjer för bostadsförsörjning KF 2024-12-02 § 187.

Osäkerheter angående sanktionsavgifter

Vid överträdelser av plan- och bygglagen (PBL) fattar miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslut om sanktionsavgifter med stöd av PBL och av plan- och byggförordningen (PBF). Det råder ett strikt ansvar för byggsanktionsavgifter och dessa ska tas ut även om överträdelser inte skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Avgifterna kan sättas ned till hälften eller en fjärdedel om till exempel avgiften inte står i proportion till den överträdelse som begåtts. Rättspraxis på området är inte säkerställd och det gör att det är svårt att prognostisera intäkter på området.

Finansiering av öppen data inom kartområdet

EU:s Inspire-direktiv innebär krav på lantmäteriet och kommunal verksamhet att tillhandahålla kostnadsfri öppna data. Direktivet har medfört att lantmäteriet har sagt upp alla avtal med kommunerna som levererar kartdata till dem. Avsikten är att skriva nya avtal med kommunerna under 2025 men utan någon ekonomisk ersättning.

Ett ökat ramanslag måste utredas alternativt annan finansiering för att täcka upp bortfallet av intäkter när öppen data ska vara kostnadsfri inom kartområdet. Staten och kommunerna behöver i högre grad finansiera kartverksamheterna genom skattemedel. EU-kommissionen har beslutat att datamängder som uppfattas som värdefulla ska, från och med februari 2023, tillhandahållas avgiftsfritt. Enligt direktivet kan man besluta om dispens på avgiftsfriheten i två år för att lösa de finansiella och tekniska frågorna. Danderyds kommun har beslutat om dispens till och med februari 2025, men inte löst ut frågan om den framtida finansieringen.

Efterhandsdebitering

Sveriges kommuner och regioner (SKR) förordar en övergång till efterhandsdebitering även inom miljö- och hälsoskyddstillsynen. Erfarenheten från efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen är att denna betalningsmodell medfört betydligt lägre intäkter än budgeterat. Vid lagstadgad efterhandsdebitering inom miljö- och hälsoskyddstillsynen kommer troligen intäktsunderlaget att sjunka betydligt. För närvarande finns inte uppgifter om att denna finansieringsmodell ska bli lagstadgad såsom för livsmedelskontrollen.

Risker för verksamhet

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en kritisk risk för nämnden som verkar inom samhällsbyggnadssektorn i Stockholms län. Under pågående lågkonjunktur är personalomsättningen dock lägre.

Det är angeläget att fortsätta arbeta för att vara en attraktiv arbetsplats och det är viktigt att behålla personalstyrkan även under konjunkturnedgång. Detta för att det är allmänt svårt att rekrytera och det råder normalt stor konkurrens om medarbetarna. Vid underbemanning, vakanser och personalavgångar ökar stressen i befintlig personals arbetsmiljö och handläggnings- och leveranstider påverkas. Om nyckelpersoner slutar är risken mycket stor att erfarenheter, kompetens och effektivitet förloras.

Omvärldsrisker

Utifrån omvärldsläget finns risk för störningshändelser, kris och till och med krig. Detta medför behov av ökad beredskap inom organisationen. För nämnden i synnerhet vad gäller livsmedelskontroll samt miljö- och hälsoskyddsområdet.

Risker för former av IT-sabotage ökar vilket är en sårbarhet för miljö- och stadsbyggnadskontoret som är mycket beroende av sina IT-system.

Bilaga

Prestationer och nyckeltal

Relevanta nyckeltal och data för jämförelser med andra kommuner finns ännu inte tillgängliga för 2024.

Bygglov

Antalet bygglovsärenden ligger på samma nivå som 2023, men färre än tidigare år. Under 2024 beviljades bygglov för flera stora projekt i kommunen.

Kart- och mät

Antalet kartbeställningar för bygglovsansökningar är högre än budgeterat, mätuppdrag ligger på samma nivå som 2023.

Plan

Fem detaljplaner har antagits i miljö- och stadsbyggnadsnämnden under året, och en plan i kommunfullmäktige.

Miljö

Antalet ärenden inom miljö är i samma nivå som de senaste åren. Vad gäller antalet inspektioner inom miljöskydd, hälsoskydd och livsmedelskontroll är betydligt fler utförda 2024 jämfört med 2022 och 2023. Detta beror på en högre effektivitet hos inspektörerna och att personalomsättningen har varit lägre. I övrigt vad gäller inkomna ansökningar, anmälningar och klagomål är antalet för 2024 lika tidigare år (exklusive för 2022 då en stor andel ansökningar om värmepump inkom). Eftersom inga internremisser nu sker mellan avdelningarna, då alla ingår i samma nämnd, är antalet remisser färre än 2021 och 2022.

Verksamhetsuppföljning

Digitalisering

Bygglovsverksamheten är digitaliserad sedan flera år tillbaka. Uppdatering av system och effektivisering av rutinerna pågår kontinuerligt.

Kontoret har under året installerat ett nytt modernt digitalt mellanarkiv (Iipax AGS) och alla arkiverade bygglovhandlingar är överförda från det tidigare systemet (AGS).

Under 2025 kommer kontorets ärendehanteringssystem för bygglovsprocessen (ByggR) att uppdateras till ett modernt verksamhetsstöd med processen i fokus (Nova). Förberedelse för installation av Nova påbörjades under hösten 2024. Uppdateringen innebär en stor arbetsinsats både tekniskt och genom förändrade interna handläggarrutiner. Förändringen berör bygglovsavdelningen, kart- och mätavdelningen och staben. Efter uppdateringen finns möjligheter att ytterligare automatisera, exempelvis vissa svar till kunder och handläggning av ansökan om installation av braskamin.

E-tjänsten Förrätt, som har varit en e-tjänst för att underlätta ny riskklassning enligt livsmedelsverkets nya modell, har omformats till en registreringstjänst för livsmedelskontrollen. Nu omfattar e-tjänsten registrering, avregistrering och anmälan om ändring av en livsmedelsverksamhet.

Ett GIS-projekt (geografiska informationssystem) med fokus på att offentliggöra livsmedelskontrollen kommer inte att utföras. Dialog har förts om en intern karta som tydliggör status i livsmedelskontrollen, men efter övervägande bedöms en sådan tjänst inte vara lämplig eller att arbetsinsatsen är rimlig i förhållande till nyttan.

Behov finns av ett systemstöd som hjälper kontoret att hålla struktur och sammanställa synpunkter och yttranden i medborgardialoger och formella samråd. Innan systemstöd kan tas fram behövs ett styrdokument.

Service och bemötande

Bygglovsavdelningen har fortsatt med telefonrådgivning fyra dagar i veckan samt mottagning på kontaktcenter en gång i veckan. Där kan medborgarna träffa en handläggare utan att boka tid. Målen för handläggningstiderna innehålls eller överträffas.

En utredning är utförd av förutsättningarna för att läsa in alla expedierade kartor gjorda efter 1997. Att läsa in materialet innebär en större arbetsinsats med metadatainsamling. Eventuellt kan arbetet upphandlas men prisberäkning är inte gjord.

Det systematiska förbättringsarbetet har fortsatt att bedrivas och utvecklas inom bygglovsprocessen men också inom miljö- och livsmedelsområdet. Fokus är på att förbättra kundservice och tillgänglighet.

Under hösten har kontoret bidragit i ett kommunövergripande projekt för en enhetlig webbplats över diverse anmälningar och tillstånd som riktar sig till företagare. En så kallad ”tillståndsguide”. Arbetet fortsätter under 2025.

Förutsättningarna för att planverksamhetens ärenden ska hanteras via kommunens kontaktcenters ärendehanteringssystem (Helpdesk) har utretts och är för närvarande inte aktuellt.

Bevarande av kulturmiljöer

Under 2024 färdigställdes och antogs den reviderade kulturmiljöhandboken. Nämnden beslutade i december 2024 att anta det digitala underlaget och att det ska benämnas ”Kulturmiljöhandboken (rev. 2024)”. Nämnden antog samtidigt ”Riktlinjer för kulturmiljöhistoriska byggnader och miljöer i Danderyds kommun”. Ärendet är överlämnat till kommunfullmäktige som rapportering av givet uppdrag.

Förtydliga rutiner kopplat till planprocessen för kontoret och övriga förvaltningar

Stadsbyggnadsprocessen kräver en god samverkan mellan avdelningars och förvaltningars rutiner och ekonomiska processer.

Med anledning av att kommunens verksamhet för exploatering och fysisk planering omorganiserades den 1 januari 2023 har en översyn gjorts för att säkerställa de ekonomiska rutinerna för arbete som finansieras av extern part eller genom anslag samt hur de tidiga skedena initieras. Översynen involverar avdelningen för mark- och strategisk planering inom samhällsutvecklingskontoret, miljö- och stadsbyggnadskontoret och kommunledningskontoret.

Personal och kompetensförsörjning

Kommunstyrelsen genomförde en utredning om hur kommunens stödfunktioner kan bli mer effektiva. En effekt av den är att nämndsekreterarna från 1 september 2024 är organiserade centralt. En ny nämndsekreterare har introducerats för miljö- och stadsbyggnadsnämnden då nämndens tidigare sekreterare är tjänstledig.

Kvalitetssäkring och övrigt

Arbete pågår med att omarbeta/förbättra hemsidorna i förhållande till e-tjänsterna på miljöområdet men också för att uppfylla det så kallade tillgänglighetsdirektivet, som syftar till att tillgänglighetsanpassa informationen på våra hemsidor.

En process är inledd för att förlänga bygglov för den mobila luftkvalitetsmätningstationen. Stationen behöver vara kvar vid Skogsgläntans förskola i Enebyberg under hela 2025 för att det ska bli en mätserie per kalenderår.

Inventeringen av cykelvägnätet i Danderyd är påbörjad och uppdateringar i den Nationella vägdatan är utförda. Projektet har skjutits över till 2025 då ett samarbete med samhällsutvecklingsförvaltningen väntas ge bättre progress. Processbeskrivningen av geodatahanteringen för Blåljuskollen har fått skjutas fram i tid på grund av föräldradedighet.

Kontoret har under 2023 varit delaktigt i framtagandet av kommunens risk- och sårbarhetsanalys och arbetet fortsätter med så kallad kontinuitetsplanering. En planering för att minska sårbarheten för kontorets samhällsviktiga funktioner vid en störning eller kris. Framför allt är det miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdet som är samhällsviktiga verksamheter hos nämnden vid en allvarlig kris.

Kontoret har tagit till sig kommunens lärplattform. Här finns digitala utbildningar som alla anställda ska göra. Planen var att under 2024 komplettera den kommungemensamma delen med utbildningar som är specifika för miljö- och stadsbyggnadskontoret. På grund av personalförändringar skjuts detta arbete framåt i tid.

Kommunens nya systemförvaltningsmodell är framtagen och beslutad 2023. Kontoret har under 2024 arbetat med att fastställa systemägarskap, förvaltning och rutiner för utveckling av nämndens it-verksamhetssystem.

Allmänt om kontrollen och tillsynen enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen

Livsmedelskontrollen utförs nu utifrån livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell. Detta innebär betydligt färre kontroller än tidigare. Klassningen har följts upp löpande och vid behov klassas verksamheter om, till exempel vid nya uppgifter efter kontroller.

Alla tillsynsinsatser inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdet beskrivs i separata dokument *Tillsynsplan 2024* och *Kontrollplan 2024*, som viktiga delar av verksamhetsplaneringen. Planeringen är styrd enligt lagstiftning.